

Styrelsen for International
Rekruttering og Integration

VIDENSBRIF

Modtagelse af fordrevne ukrainere med psykiske og fysiske helbredsudfordringer

Siden den russiske fuldskala-invasion i 2022 har kommunerne løbende taget imod fordrevne fra Ukraine. Kommunerne oplever samtidig flere unge i psykisk mistrivsel og ældre med fremskredne sygdomsforløb.

Dette vidensbrief sætter fokus på, hvordan kommunerne kan identificere helbreds-mæssige udfordringer og understøtte, at de fordrevne får den rette støtte og relevante behandlingstilbud.

Psykiske helbredsudfordringer kan være skjulte

Kommunerne oplever, at psykiske helbredsproblemer ofte ikke er tydelige ved ankomsten. Nogle borgere fortæller ikke om psykiske problemer, mens andre primært beskriver fysiske symptomer. Det kan gøre det vanskeligt tidligt at identificere borgere med behov for yderligere støtte.

Vidensbrief om traumebevidst tilgang

Du kan læse mere om håndtering af helbreds-mæssige udfordringer i den beskæftigelsesrettede integrationsindsats i SIRIs vidensbrief *Traumebevidst tilgang i den beskæftigelsesrettede integrationsindsats*. Du kan finde det på adressen:

integrationogjob.dk/vidensbrief-traume

Forskningen understøtter betydningen af at være opmærksom på både krigstraumer og de belastninger, der opstår efter ankomsten. En nyere systematisk gennemgang af forskning blandt flygtninge viser eksempelvis, at traumer og PTSD kan påvirke hverdagsfunktion, sociale relationer, uddannelse, beskæftigelse og integration (PubMed, 2025).

For de fordrevne ukrainere i Danmark viser et forskningsprojekt fra Københavns Universitet, at en betydelig andel af de ukrainere, der først kom til Danmark, rapporterede om symptomer forenelige med PTSD eller kompleks PTSD. Undersøgelsen fra Københavns Universitet finder desuden, at det ikke alene er de traumatiske oplevelser fra krigen, der har betydning. Belastninger efter ankomsten – eksempelvis bekymringer for familie, adgang til sundhedsydelser, økonomi og arbejdsmarked – kan også spille en væsentlig rolle (DARECO, 2025).

Det peger på, at kommunernes indsats ikke alene bør fokusere på, hvad borgeren har været udsat for i Ukraine. Også borgerens aktuelle livssituation har betydning for den psykiske trivsel.

Både behandling og konkret hjælp i hverdagen

Psykisk mistrivsel kan ikke altid håndteres gennem behandling alene. For nogle borgere kan det også være vigtigt at reducere konkrete barrierer i hverdagen og styrke sociale netværk.

Tidlig opsporing kan gøre en forskel

En central erfaring fra kommunerne er, at psykiske helbredsproblemer kan være vanskelige at identificere, hvis der ikke aktivt spørges ind til dem.

Screeningsværktøjet *Protection Questionnaire* (PQ-10) kan være et relevant at anvende til at identificere tegn på traumer og psykisk mistrivsel. Screeningen kan samtidig skabe et fælles sprog mellem borger og medarbejder om psykiske reaktioner, som borgeren måske ellers beskriver som fysiske symptomer.

Kommunale erfaringer viser samtidig, at en screening kan være en anledning til at tage en samtale, som ellers kan være svær at få i gang.

Identifikation, ikke diagnose

Screeningsværktøjet kan ikke bruges til at give en diagnose. Det er et redskab til at identificere, hvem der kan være i risiko for at udvikle traumer og derfor kan have brug for en nærmere afklaring hos egen læge og evt. henvises videre til en traumeklinik. Du kan finde det på adressen:

integrationogjob.dk/screening-traume

Fysiske helbredsproblemer spænder bredt

Kommunerne møder ikke én bestemt type af fysiske helbredsproblemer blandt de fordrevne ukrainere. Der kan være tale om både kroniske sygdomme, alvorlige sygdomsforløb, fysiske krigsskader og behov for længerevarende rehabilitering.

Nogle borgere har allerede et behandlingsforløb, når de kommer til Danmark. For andre er det nødvendigt at få afdækket sygdomme og behandlingsbehov efter ankomsten.

Kommunerne peger blandt andet på udfordringer med:

- at skabe kontinuitet i eksisterende behandling
- at sikre adgang til nødvendig medicin

- at hjælpe borgeren med at navigere i sundhedssystemet
- at koordinere mellem kommune, egen læge og hospital
- at forstå borgerens tidligere behandling og sygdomshistorik
- at afklare funktionsevne og muligheder for deltagelse.

For nogle borgere kan sygdommen samtidig være forbundet med psykiske belastninger. Smerter, funktionsnedsættelse, traumer, tab af tidligere funktionsevne og afhængighed af andre kan påvirke den psykiske trivsel.

Fokus på sammenhæng og tydelighed

Skab sammenhæng omkring borgerens behandling og rehabilitering.

Vær særligt opmærksom på overgange mellem hospital, egen læge og kommune.

Sørg for tydelige kontaktpunkter, når borgeren har komplekse eller længerevarende behandlingsbehov.

MEDEVAC-patienter kan have særligt komplekse behov

En del ukrainere er kommet til Danmark gennem den europæiske MEDEVAC-ordning for medicinsk evakuering. Ordningen er etableret for patienter fra Ukraine, som har behov for behandling eller rehabilitering, der ikke kan tilbydes i Ukraine. Det omfatter både personer med krigsrelaterede skader og personer med alvorlige eller kroniske sygdomme, som er behandlingskrævende. Universitetshospitalerne og landets største kommuner har siden 2022 modtaget patienter gennem ordningen.

MEDEVAC-patienter udgør en særlig gruppe blandt de fordrevne ukrainere, som nogle kommuner møder. Patienterne kan have omfattende fysiske skader, funktionsnedsættelser eller behov for længerevarende rehabilitering. Der kan samtidig være psykiske belastninger forbundet med krig, traumer, flugt og alvorlig sygdom. Kommunerne arbejder derfor tæt sammen med både hospital, almen praksis, rehabilitering og civilsamfund.

Civilsamfundet er en vigtig bro til hjælp og fællesskaber

Kommunernes erfaringer understøttes af civilsamfundsaktørerne, som fremhæver, at psykiske helbredsproblemer fortsat kan være tabubelagte blandt fordrevne ukrainere. De mest udsatte borgere er derfor ofte også de vanskeligste at nå.

Organisationen Bevar Ukraine oplever eksempelvis, at anbefalinger fra andre ukrainere er en effektiv måde at skabe tillid til psykologisk rådgivning på. Organisationen peger samtidig på, at borgere, som henvender sig med praktiske problemer, ofte også har behov for psykologisk støtte.

Dansk Flygtningehjælp fremhæver tilsvarende betydningen af netværkspersoner, som kan yde praktisk støtte, skabe kontakt til civilsamfundet og hjælpe bl.a. MEDEVAC patienter med at navigere i det dan-

ske sundheds- og velfærdssystem. Organisationen tilbyder desuden MindSpring-forløb, beskæftigelsesrettet støtte og frivillige netværk.

Sociale fællesskaber kan samtidig have særlig betydning for unge og ældre, hvor kommunerne og civilsamfundet oplever udfordringer med ensomhed og isolation.

Vær obs på ændret adfærd

Psykiske problemer kan være skjulte ved ankomsten og først blive tydelige efter flere måneder.

Vær derfor opmærksom på ændringer i trivsel, fremmøde, initiativ, kommunikation og deltagelse i tilbud – og undgå at fortolke manglende fremdrift alene som manglende motivation.

7 anbefalinger

1. Opspor helbredsproblemer tidligt

Vær opmærksom på både fysiske og psykiske symptomer. Psykiske problemer kan være skjulte eller komme til udtryk som fysiske symptomer.

2. Se helbredet i en sammenhæng

Fysiske skader, smerter, funktionsnedsættelse, traumer og psykisk mistrivsel kan være tæt forbundne.

3. Gør sundhedssystemet forståeligt

Antag ikke, at borgeren kender det danske sundhedssystem. Forklar roller, ansvar og næste skridt.

4. Brug screening som indgang til dialog

Redskaber som PQ-10 kan understøtte opsporing, men skal kobles til en tydelig opfølgning.

5. Styrk koordineringen omkring borgere med komplekse behov

Udpeg tydelige kontaktpunkter og sørg for sammenhæng mellem kommune, almen praksis, hospital og rehabilitering.

6. Inddrag civilsamfundet

Brug frivillige organisationer som supplement til den kommunale indsats – særligt når borgeren har brug for praktisk støtte, ledsagelse eller sociale netværk.

7. Fasthold et deltagelses- og beskæftigelsesperspektiv

Helbredsudfordringer skal indgå i vurderingen af borgerens muligheder, men bør ikke automatisk føre til passivitet. Tilpasset aktivitet, uddannelse eller beskæftigelse kan for nogle borgere være en del af vejen til bedre trivsel.

Styrelsen for International
Rekruttering og Integration

Integration og Job

Vil du vide mere om modtagelse af flygtninge, integration og beskæftigelse?
Scan QR-koden eller besøg IntegrationogJob.dk

